

જાન્યુરી

શ્રી

ખેડા જિલ્લા તથા વડોદરા પ્રાંતનો
પ્રખ્યાત બહારવટીયા

બાબર દેવા.

(દોહડો)

આબરનુ ચારિત્ર આ, વાંચો ધરીને ધ્યાન
કિંમત, અનો એક છે સુશ્વેશ સપ્તગુ પ્ય ન
વાચીને વીરમય ધરો કેવા કીધા કમ
લોકો ત્રાસ પમાણીને પ્રસરાવ્યું છે નામ

લેખક-ગણેશભાઈ મોતીભાઈ બ્રહ્મભટ્ટ-વટાવ.

છપાવી પ્રમિદ્ધ કન્નાર

રાધાભાઈ સોમાભાઈ પટેલ

વટાવ વાયા આણંદ

૧. રૂ૦૦૦ કિંમત ૦-૧-૦ આવૃત્તિ ૧ લી

૨. આપણી પ્રકાશકે લેખક પાસેથી સર્વ હક સ્વાધીન
રાખી છપાવી છે માટે કોઈએ છાપવી કે છપાવવી નહિ

૩. આરદ્ર વિજય પ્રી પેમમા ગાહ હજીવનદાન અમરસીએ

છાપી અમદાવાદી બંગ્ગ-નહીઆદ

૧૧૫૮૭

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કોપીરાઈટ-સંગ્રહ
૧૧૫૮૨

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૧૫૮૧ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ અપર દેવ

વિષય ૨-૦૪

શ્રી બાબર દેવા.

(રામ સેવાનો.)

ગહુ કીધી બાબર દેવારે, ધાડો પાડી કૃષીઆ લેવારે
 વીરસદમા રહીને તે કીધું રાવણીયાતુ કામ,
 ત્યાં પછી કંઈ કામને વાસ્તે ગયો તું બોરસદ મામ ટેક
 અબલથી તેં બાથુ અબડાળ્યું ધારાળાતું ત્યાય,
 જપાજપી ત્યા તારે થઈ તું રહ્યો ના બોરસદ માય (૧)
 તારા કાકાને પોલીસે તો પકડી લીધા તે વાર,
 ચાલકી ચલાવી ત્યાથી તું ગણી ગયો પોબાર, (૨)
 તારી પુઠે તો ત્યાર પછીથી વારટ નીકળ્યું ત્યાય,
 પકડી લીધો તને પોલીસે ને પુર્યો કોટડી માંચ (૩)
 કામ ચાલ્યું કચેરીમા તારું તાસે માના આવી તે કામ,
 દુગ્ધ પડેલું કહ્યું રહીને સરવેન્યાં કઈ નામ, (૪)
 ત્યા આગળ તે તારી માતને કીધું કહ્યું તેવું વેર,

હું હતો નહિ ઘેર તુજને પહોંચી કરશું તેની પેર (૫)
 કેદમાં રહી બેટા શું કરવાનો એવું કહ્યું તે વેળ,
 સમજાવી તે તારી માતને કીધું આવીશ કાલે ઘેર (૬)
 માતા મારી તારું દુઃખ પીધું છે આવીશ કાલે ઘેર,
 મારો હાથ બતાવીશ કાલે જરૂર લઇને વેર (૭)
 માતા તારી પાછી ઘેર મધ તમે પુરો કાઢી આવ્ય,
 પેરાવાળાને મુચન કરવા બોલ્યો તો તું ત્યાં (૮)
 કાલનો પેશ તારો હોય તો સાચવજો મને બાઈ,
 મલવા માતને ઘેર જઈશું અહિં રહેવાનો નહિ. (૯)
 પોલીસ તારી મરકરી સમજી ચેલા નહિ હગાર,
 બીજે દિવસ બાબર ઘેર જવાને થઈ રહ્યો તું ત્યાર (૧૦)
 બે કેદીઓને તે નાસી જવાનો પ્રથમ બતાવ્યો ઉપાય,
 અકળાઈ રમ્યા કેદીઓ અને નાસતા મનમાં ચકાય (૧૧)
 બહાર કાઢ્યા એવા બે પેદા નાહા મુંઝે પડ્યા પોલીસ,
 એવે તું ને તારો જાણ એમ નાહા બેઠા અને ચો દિશ. (૧૨)
 થોડેક આવે નાણી અને તે જાહા લીધા કરમાંય,

પકડવા તારી પુકે પડેલાને ઠાકવા લાગ્યો ત્યાય (૧૩)

એટલે સહુ ગભરાઇ ગયા તમે ચાલ્યા મોડામોડ,

કેઇ લવારને જઇ કહ્યું બાઇ હમારી બેડીઓ તોડ (૧૪)

બેડીઓ તારી તોડી ફવારે તું ગયો ગોરેલ ગામ,

પ્રથમ તારી માને મઢી તુ ગયો મુખીને ઠામ (૧૫)

મુખી ઘેર મલ્યો નહિ તરત તુ ગયો ખેતરે માંય,

મુખીને તે જોઇ ખેતરમા બોલાવ્યા તરત ત્યાય. (૧૬)

જેલમાથી તને આવ્યો જાણી જીવ મુખીનો ચડ્યો ચાક,

અહુ રીમ આણી બાળર તેં તો કાપ્યું મુખીતું નાક (૧૭)

નાક કટો મુખીને તું કરીને ચાલ્યો ત્યાથી નત્કેળ,

બાળરે માફ નાક કાપ્યું એમ મુખી પાડે પોકાર (૧૮)

ત્યારથી રાતતું રાજ તું ચલાવે બહારવટીયો ગણાઉ,

પૈસાદાર પાસે રૂપીઆ લઇ તુ પેડા ને બગરી ખાઉ (૧૯)

તારી પુકે પકડવા પડે તો કેઇનો ચાલે ન દાવ,

પૈસાદારની પાસે જઇ તું કહેતો કે રૂપીઆ લાવ (૨૦)

લોગજોગે તને પૈસા ના આપે તો આવ્યો તેનો કાળ,

હાથ માધુ અપેએમ કરીને લઉ પૈસા તે વાર (૨૧)
 તારા માથા ત્રાસને લીધે અરથર કપે લોક,
 કળી ગતે તે ધાડો પડી પડાવરાવી પોક (૨૨)
 તારા નામ બી ન બહમાસોની ટોળીયો જાંમતી જાય,
 પશુ મડપો મડપ પડડાઈ જઈને જેલમા ગોથા ખાય, (૨૩)
 તારી પુઠે કોઈ પડતો તેને તું જોળખી ગખતો વીર,
 કેડ ઉપાએ કાથ ન આવું નાસું રાખીને ધીર (૨૪)
 પુઠે પડે તેને બહલો લેવા ગોતતો તેના ઘર,
 દેવયોગે તારા હાથ લાગે તો મારતો કરીને બળ, (૨૫)
 બહાવટીયો તારું નામ પડી ગયું કીધા તેં હુંટના કાજ,
 જંગલનો સીહ ચઢીને ફરતો કરતો રાતનુ ગજ (૨૬)
 થોડે થોડે તારા માણસોની તં ટોળી જમાવી એડ,
 આગેવાનમા દાબલો રાખ્યો તે રાખે દેખરેખ (૨૭)
 શખ્દ વેગી અંદુક તે માની પાસા પાડે પોખાર,
 ચાલી તને બલલાવા કરે તો તુ પહોચાડુ ભવની પાર (૨૮)
 કાકા ને તારી બેનને માર્યાં દયા આણી ના લેશ,

જૌરીને એક બંદુક મારી પલટાવીયો તેં વેશ (૨૯)

આવો ત્રાસ દેખીને તારો ખીતા નાના બાળ,
માની સોડમા સંતાતા એ તુજને જાંણી કાળ. (૩૦)

પ્રાદાણ સ્ત્રી બાળક ઉપર તું કદી ન કરતો ધાવ,
કોઈ અજાણે એવું કરે તો તું અઝો દીલગીર થાઉં (૩૧)

ત્રોક વાયકા પરમાણે વીરા તું દયાળુ દેખાય,
પુણ્યના કામમા પૈસા વાપરે એવી વાતો થાય (૩૨)

ગોરેલમા તારા દુશ્મનનો તે પ્રથમ કીધો નાશ,
સતાવી તારી માનને તેની કાઠી નાખી તેં કાસ (૩૩)

રાજ ચલાવું વનવું તું તો દાબલો તારો દિવાન,
પટાવતો ઘણા તારી સેનામા વેરીના લેતા પ્રાણ (૩૪)

દાબલો ને તું ઈશવત રાખી છુટો કરવા બાવ,
ત્યાર પહેલા લોગ આપવા વાસ્તે માતાના મંદિર બાવ (૩૫)

પાડા બકરાનો લોગ આપીને પછીથી કરતા હુંદ,
પૈસા છુટો તમે ડર્યા વિના જાણે આપી તમોને છુટ (૩૬)

તારી પાસે બંદુક કેરું હતું મોટું હથ્થીઆર,
બળ કર્યા વીણુ તેને લીધે તું લોકને માફ માર (૩૭)

કોઈ વખત તું પકડી મંગાવતો પૈસાદારનો પુત્ર,
 કબજે રાખી તું તો તેને ઘેરથી પૈસા મંગાવતો તુત (૩૮)
 પાચશે ને હજાર વિના તું ઠરું ના લાખા હાથ,
 કેર ફેરો જાણે આવે પડે નહિ ભરતો લાખી બાથ (૩૯)
 એવી રીતે તું આઠ વરસથી ચલવું રાતનું રાજ,
 પણ ઘાટગે સાહેબે આજ વીરા બે ઉતાર્યો તારો ઘાટ (૪૦)
 જલાલપુરમા તું આજુ રહેતો ટકતો બહુ તે ઠામ,
 છોટાલાલને ત્યા તારે જવાનું રૂપીયા લેવાનું કામ (૪૧)
 એ વાત જાણી ઘાટગે સાહેબે જવા જલાલપુર ગામ,
 સાથે અમલદારો ચુટી કાઢી લીધા એમણે ત્યાય (૪૨)
 પ્રથમ છોટાલાલને ત્યા આવ્યા કોઈ ના જાણે વાત,
 ઘરમા એમણે ગોઠવણ કીધી તુરત જહા થઇ રાત (૪૩)
 તન તણી પરવા ના રાખી એક પોલીસે ત્યાય,
 છોટાલાલના કપડા પહેરી સુતો હીંચકા માય (૪૪)
 થોડા માણસ રહ્યા બારણા એથે થોડા ખુલ્લા માય,
 બીજી રીતે વળી ગોઠવી રાખ્યા બેડેના ઘરમાય (૪૫)
 નવલડે ફ્રાજદાર રેલ્વેના તે તે રહ્યા છે ખંડાર,
 માણસો તેમની સાથમા રાખ્યાં વાત પડી નહી બહાર (૪૬)

એવી પેરવી કરી રાખેલી થયો બાગેરનો સુમાર,
 પેંડ બન્નીને ગેટલા ખમતુ આવ્યો છોટાને દાગ (૪૭)
 તાગી સાથેના માણસોને તે ઉભા ગળ્યા દુર,
 ભગતો હશે છોટાલાલ એવું બહુ તેં જરૂર (૪૮)
 જઈને કહ્યું તેં બાબર આવ્યા બારણુ ઝટ ઉઘાડ,
 એટલે બનાવટી છોટાલાલ તો ઉભો થયો ઘરમીંચ (૪૯)
 અલી સામળે છે કે બાબર આવ્યા બારણુ જઈને ઉઘાડ,
 સાવધ થઈને ઝાખો દીવો પ્રગટયો ઘરની માંચ (૫૦)
 બારણુ ઉગડતાની સાથે તુ તો પેઠો ઘરની માંચ
 એટલે સઘળા અમલદારોએ તને પકડયો પુઠેથી ત્યાંચ (૫૧)
 તરતજ તેં ત્યાં બુમ ગારીકે દગો થયો ઘરમીંચ,
 બહારનાએ એ બુમ સુણી કે નાઠા સઘળા ત્યાંચ (૫૨)
 પહેલવાન તુ હતો પુરો તેથી હિમત હાનના દીધ
 તારાં કેડમાનો છરો કાઢવાનુ વીરા તે મન કીધ (૫૩)
 ઘણા અમલદાર તેથી તારો ફાળ્યો નહિ કંઈ લાગ,
 ઘડ મથલ તેં ઝાઝી કરી પણ કંઈએ ના ફાળ્યો રાગ (૫૪)
 ઘાટગે સાહેબની કળા આગળ કહે તુ તો કંઈ બાય,
 તરતજ તુજને બાધી લીધો બહારનાનું શું થાય (૫૫)
 પછીથી બંદુક મારવાની વીરા લાગ્યો મનમાં સરત,
 પણ પેલા પોલીસે નીચી નમાવી તાણી લીધી તરત (૫૬)

મી નવલડે બે જદમાસને તન્તજ ધાયલ કીધ,
 ચલુઅધાનકે એક ગોળી લાગ્યાથી સ્વર્ગને ગરતો લીધ (૫૭)
 ત્યાર પછી તને જલાલપુરથી લીધો વડોલરા માય,
 રાવપુરાની ગેટમા ગખ્યો જોવા આવે લોક ત્યાય (૫૮)
 પડાયલો તોય ગેટમા રહી તુ બળ દાખવે અધિક,
 આપો જલેમી નાસેસ નહિતો એવી બતાવે બીક (૫૯)
 નશી જઈ તેથી ભારે વજનની બેઠી પહેરાવી તાય,
 પણ ફોટા તરાવીરા ચનરી ગયાજો આખા જગતી માય (૬૦)
 કોઈ કહી તાર ચન્નિ લખવા મનમા કરે વિચાર,
 કોઈએ લખ્યા કોઈએ પ્રેરણા કીધી મે તો લખ્યુ આવાર (૬૧)
 વાચીને લખારનો વીગ વાક ના કાઢશે કોઈ,
 મુણેલું તે સર્વે લખ્યુ છે ના કરશે બદખોઈ (૬૨)
 બાબર જેવું જે કરશે તે લચકારો ભવમાય,
 નવડી રખડી કમીતે, મરશે લેશ ના મુખી હોય (૬૩)
 કહે રણછોડ શિખામણ મારી માનજો એક જરૂર,
 ખોટા કામથી સમજીને હો બાઈઆ રહેજો દુઃ (૬૪)

(હોહરો)

બાબરનું વણન કયું મુણી કર્ણે જે વાત
 બલે મેં જોયું નથી ખોડ ન દેશે ખાત

(સમાપ્ત)

૧૧૫૮૬

સોરઠો.

હમીદો અરડીયો.

ઓછું અદકું પાત્ર, વાળદી વીવેક બહુ,
આ ફનીયામા માત્ર, એક હમીદો અરડીયો.
હલકાઈ ને છલકાઈ, વાતો અબરી હાક
આ ફનીયામા બાઈ, એક હમીદો અરડીયો.
શઠનો બનીયો શેઠ, ફળ બધું ભુલી જઈ
ભરે ભુંડ થઈ પેટ, એક હમીદો અરડીયો.
કાગલાગમા આજ, વ્યડળનો ચાળો કરી
નીકળ્યો ઘઠની બાહર, એક હમીદો અરડીયો.

હમીદો અરડીયો એ નામની છુક થોડા દિવસમા
બહાર પડશે એમા હમીદાની હલકાઈની વાતો તેના ઉપર
પડેલી આફતો, ફળથી સુખ વીગેરેનું આબેહુબ વર્ણન
કરેલું છે કિંમત ૦—૨—૦

મલવાનું ઠેકાણું

ડાહ્યાભાઈ સોમાભાઈ પટેલ.

મું વરાવ

ના વીસરીએ હૃદયથી રૂઢું ગમ મામરે (૨)

હરતા જઈએ રૂરતા જઈએ કરીએ વરનું કામ,
જીભલડી તને હરીજીભ ગાતા શું એસે છે કામ (૧)

પગ આપ્યા છે તીરથ કરવા હાથને કરવા દાન,
આખો આખી પ્રભુ નાગખવા કીર્તન સુણવા કાન (૨)

હું તને વાડું જીભલડી ના વહીએ કંઈ આડું,
મુનસાદે મલવી છે દુર્લભ મોટું મલ્લીયુ ટાડું (૩)

હરનીશ તું સ્વાસ્થ આખને ગમ નામ છે લાડું,
ખેજ કરીને ખોળી લે તું રામ નામનું નાલું (૪)

કહે સ્વછોડ તું મુકી દેને આ કચ્છું તે કરવું,
સંતો ભેગા ચત ખનીને તૃષ્ણા છેડી રૂવું (૫)

મદ્યુર નારણગમ મહારાજના શિષ્ય જીજીઓડના

ભજન સ ગ્રંથમાથી

મરીનરી તેમજ હાથ ખેરાગ જોશાઈ ખેતડ ડાલાલાઈને

ત્યાથી વગવ મુકામે મળાને

